

Simone van der Vlugt

De slavenring

δ

Folkrad weet niet precies wat zijn aandacht heeft getrokken. Zo te zien is er niets aan de hand. Toch voelt hij een rilling vanuit zijn nek over zijn rug trekken.

De middag is al een eind op streek. De zon zakt; vanuit het woud kruipen steeds langere schaduwen over het veld naar de nederzetting aan de rand van het bos.

Folkrad staat op de heuvel en kijkt neer op de verzameling hutten met hun verweerde rieten daken. Vanuit de verte dringen kinderstemmen tot hem door; bij de rivier klinkt gelach en gepraat van vrouwen die water halen voor de voorbereiding van het avondmaal.

En dan ziet hij ze. Romeinen!

Hij herkent hen aan hun roodwollen mantels en gepluimde helmen. Ze zijn met z'n tweeën en rijden langs de rivier, tussen het vee door, recht op de nederzetting af.

Folkrad kijkt gespannen toe. Hij ziet hoe zijn vader Servofried, het stamhoofd van de sibbe*, de Romeinse soldaten tegemoet loopt. Vlak voor hen blijft hij staan, wijdbeens, groot en breedgeschouderd, met woest blond haar dat in een bos op zijn rug hangt.

Zonder zijn gezicht te zien weet Folkrad hoe zijn vader de Romeinen aankijkt: vol minachting en weerzin, alsof ze het niet waard zijn dat er aandacht aan hen wordt besteed.

Servofried verstaat Latijn, zoals iedereen die gehate taal in grote lijnen kan volgen. De jarenlange Romeinse overheersing heeft de stammen in het Rijngebied intussen wel vertrouwd gemaakt met de taal van de Romeinen.

Folkrad houdt zijn ogen strak op de rode mantels gericht.

Wat moeten ze nu weer van hen? Wat hebben ze deze keer bedacht om hun bewegingsvrijheid te beperken?

Folkrad overweegt terug te keren naar de nederzetting, maar op dat moment wenden de twee Romeinen hun paarden en rijden weg, in de richting van het woud. Geweldig – nu komen ze zĳn kant op.

Folkrad heeft absoluut geen zin in een confrontatie met de soldaten. Met lange passen loopt hij het woud in, zijn boog op de rug. Het is pas voorjaar, maar het is al warm. Het gezoem van zwermen insecten en de bedwelmende geur van hars brengen hem weer tot rust.

Hij loopt regelrecht naar de open plek waar de machtige oude eik staat, als koning van een kring minder imposante bomen.

Folkrad blijft staan voor de eeuwenoude boom, die zo breed is dat hij zich nog zou kunnen verschuilen achter de stam als hij zijn armen zou spreiden.

Hij sluit zijn ogen en luistert naar het geruststellende geruis van de bladeren boven zijn hoofd. Het is niet nodig gebeden op te zeggen, te buigen of de boom met omzichtige bewegingen te naderen. Zijn respect is duidelijk genoeg. Iedere dag brengt hij zijn offers. Van alles wat het woud hem schenkt, geeft hij een gedeelte aan de bosgoden, wier aanwezigheid hij hier bij de eik duidelijk kan voelen. En de goden laten hem zelden in de steek. Hij was een van de eerste jongens die de tand van een everzwijn om zijn hals kon hangen, en het neerleggen van zijn eerste wolf, nog niet zo lang geleden, maakte hem tot een van de jongvolwassenen van zijn sibbe. Zo wordt hij nu ook behandeld. Zeventien zonnewendes heeft hij meegemaakt, één te weinig om tot de weerbare mannen van de sibbe te worden gerekend; toch mag hij al deelnemen aan de volksvergadering in het langhuis van zijn vader. Als zoon van het stamhoofd van de Cananefaten heeft zijn stem groot gewicht.

Nog één zonnewende en hij zou al een vrouw mogen kiezen.

Niet dat hij daar erg mee bezig is, maar het zou mogen.

Folkrad loopt weg van de eik zonder de majestueuze boom de rug toe te keren. Pas als het groen van het woud hem weer opneemt, draait hij zich om en stapt het struikgewas in. Hij zoekt zijn valkuilen op en inspecteert ze. De takken en bladeren die de kuilen aan het oog onttrekken, liggen er onaangeroerd bij. De strikken zijn leeg, maar hij heeft ze ook vanochtend pas uitgezet. Misschien heeft hij morgen meer geluk.

Zonder haast keert hij terug naar de rand van het woud.

Ergens in het dichte groen hoort hij stemmen. Er wordt op snelle toon in het Latijn gesproken en het gekraak van takken komt snel dichterbij.

Folkrad hurkt neer achter een boom. Hij wacht even, bepaalt waar het geluid vandaan komt en sluipt dan dichterbij. Plotseling klinkt er een korte, hoge gil – alsof iemand heel erg schrikt.

In gebukte houding rent Folkrad in de richting van het geluid.

Er klinken ruwe mannenstemmen, gevolgd door nog een gil, en dan het geluid van een worsteling en een huilende uitroep.

Geruisloos schiet Folkrad tussen de bomen door. Hij ziet de gestalten van twee paarden schemeren tussen het groen, en dan een gebogen rug in een rode mantel. Een helm ligt op de grond en blikkert in het zonlicht.

Folkrad knielt achter een struik en gluurt tussen het gebladerte door. Hij ziet het blauw van een vrouwenrok. Als hij de takken van de struik iets uiteenbuigt, heeft hij zicht op de blote benen van Branthild, een meisje uit zijn sibbe. Ze ligt op de grond en worstelt om uit de greep van de Romein te komen die boven op haar ligt.

De andere Romein kijkt toe met een grijns die Folkrads bloed tot het kookpunt brengt.

Folkrad haalt zijn boog van zijn rug. Voorzichtig komt hij overeind, legt een pijl aan en trekt de boogpees naar achteren.

Hij richt zorgvuldig en laat de pees los. De pijl zoeft door de lucht en raakt de toekijkende Romein in zijn linkeroog.

Brullend valt de man op zijn knieën. De Romein die op Branthild ligt, kijkt gealarmeerd op. Op dat moment boort Folkrads tweede pijl zich in zijn nek. Als hij schreeuwend overeind komt en zich omdraait, slaat een volgende pijl in zijn hals. Rochelend en bloedend valt de Romein op de grond.

Branthild werkt zich in zittende houding overeind. Verstart van afschuw kijkt ze op en haar ogen ontmoeten die van Folkrad; ze knippert even maar kijkt niet weg.

Zwijgend kijken ze elkaar aan. Folkrad loopt naar haar toe, knielt bij haar neer en neemt haar bezorgd op.

‘Alles goed?’ informeert hij.

Ze knikt.

Opeens merkt Folkrad dat zijn armen en benen trillen, zo hevig dat hij zich ook op de grond moet laten zakken. Branthild komt in beweging; ze houdt de gescheurde stof van haar hemd tegen zich aan en draait haar hoofd weg. Na enige tijd ziet Folkrad dat ze naar de Romein kijkt die hij in de nek en hals heeft geschoten. Hij komt overeind en inspecteert het lichaam, dat in een plas bloed ligt.

‘Die is er geweest,’ zegt hij.

Branthild zegt niets. Ze wendt haar blik af van de lijken. Haar gezicht is opeens nat van de tranen. Folkrad loopt naar haar toe en hurkt bij haar neer.

‘Ze zijn dood,’ zegt hij. ‘Ze kunnen ons niets meer doen.’

‘Weet ik,’ fluistert ze.

Folkrad steekt zijn hand naar haar uit. ‘Kom.’

Branthild schudt haar hoofd. ‘Ik kan niet,’ zegt ze schor.

‘Iedereen ziet meteen wat er is gebeurd.’

Folkrad kijkt naar haar gescheurde kleding. Het is waar.

Als *hij* wordt aangevallen, wekt dat de woede op van de leden van zijn sibbe. Een aanval op een vrouw, of een meisje in dit geval, wekt dezelfde woede op, maar vermindert ook haar waarde.

‘Niemand mag het weten, Folkrad,’ fluistert Branthild. ‘Niemand!’

Folkrad kijkt haar ernstig aan. ‘Dit blijft tussen ons. Ik geef je mijn woord.’

Branthild begint zachtjes te snikken. Folkrad raakt heel even haar hand aan.

‘Ik zal wat kleding van Duva voor je halen,’ zegt hij.

‘Nee! Laat me hier niet alleen met... met *hen!*’ Branthilds stem schiet uit van paniek.

‘Natuurlijk niet. Je wacht gewoon aan de rand van het bos op me,’ zegt Folkrad. Hij kijkt om naar de twee lichamen en richt zich op. Peinzend kijkt hij voor zich uit.

‘We moeten die Romeinen begraven,’ zegt hij.

‘Hun paarden zijn er ook nog,’ zegt Branthild.

Folkrad haalt zijn schouders op. ‘We nemen ze mee

en slachten ze.'

'Nee! Dan komt iedereen te weten dat ik...'

Folkrad knikt, verbergt zijn gezicht in zijn handen en denkt na.

'Het veen,' zegt hij plotseling. 'Dat is het! We jagen die paarden het veen in, met die twee schoften erbij.'

Hij beent meteen naar de boom waar de paarden rustig staan te wachten en neemt beide dieren mee. Het is jammer van die prachtige paarden, maar het kan niet anders.

Zonder er nog een woord aan vuil te maken, tilt Folkrad het eerste lijk op en schuift het slappe lichaam met veel moeite over de paardenrug. Branthild krabbelt overeind en schiet hem te hulp bij het tweede lijk. Hijgend staan ze tegenover elkaar, hun handen besmeurd met bloed.

'De zwaarden,' zegt Branthild opeens.

Folkrad zoekt de zwaarden, die ze in het struikgewas hebben neergegooid. Hij werpt handenvol zand over het bloed, dat al gedeeltelijk in de bosgrond is getrokken. Vervolgens verzamelt hij de pijlen die hij heeft afgeschoten, raapt de helm van een van de Romeinen op en neemt een paard bij de teugels.

Branthild trekt het andere paard achter zich aan. Zo lopen ze langzaam via de wildsporen het woud in. De armen en benen van de Romeinen bungelen langs de paardenlichamen heen en weer. In de beschutting van het woud leiden ze de dieren naar het veenmoeras. Daar zweven sinds het begin der tijden de geesten van de overledenen, daar huizen de wraakzuchtigsten der goden die koste wat het kost te vriend moeten worden gehouden.

Geen plek om voor je genoeg te komen. Zelfs op een vriendelijke voorjaarsmiddag als vandaag gaat er van het moeras iets sinisters en dreigends uit. Een geur van verrotting verwelkomt Folkrad en Branthild als ze nog in het bos lopen.

Dan kijken de bomen en ligt het veen met heel zijn verraderlijke, drabbige oppervlak voor hen.

Ze wagen zich er zo dichtbij als ze durven. Zelfs bij daglicht is het moeilijk te bepalen waar de grond nog begaanbaar is en waar niet. Door het lage water kun je nog een tijdje doorlopen,

tot de bruine drab opeens aan je enkels trekt.

‘Tot hier,’ zegt Folkrad.

Ze staan stil en kijken uit over het stinkende, bruine veen.

Folkrad loopt om het paard heen en slaat het met de vlakke hand op het achterwerk. Schreeuwend en tierend jaagt hij het geschrokken dier op. Het andere paard danst onrustig opzij en Branthild laat de leidsels los.

‘Lopen! Vooruit!’ roept ze en breekt een tak van een berk af om het dier mee op de billen te slaan.

De paarden snuiven en deinzen terug. Genadeloos steekt Folkrad toe met het kortzwaard van de Romeinen. Met een snerpend gehinnik stormt het paard naar voren en draaft luid plassend het moeras in. Het lichaam van de Romein glijdt langzaam uit het zadel en valt met een doffe plons in de drab.

Het andere paard is gevolgd; het steigert terwijl zijn achterbenen wegzakken, zodat het lijkt op zijn rug in het moeras glijdt.

Hoe wilder de paarden tekeergaan in hun pogingen zich uit de zuigende modder te bevrijden, hoe verder ze erin wegzakken.

Folkrad slingert de kortzwaarden weg en kijkt toe hoe ze, tegelijk met de Romeinen, langzaam maar zeker door het moeras worden opgeslokt. Nu en dan kijkt hij om, bevreesd dat er opeens een manipel Romeinse soldaten achter hen zal opduiken.

Maar alleen de watervogels verbreken de stilte met hun gesnerp en gekwetter.

Ze blijven staan tot het moeras zich boven de paarden en de lijken van de Romeinen heeft gesloten. Branthild staat met gesloten ogen; ze opent ze pas als het gehinnik van de paarden is weggestorven.

‘Mogen de goden ons geheim bewaren,’ zegt ze zacht.

‘Tot in de eeuwigheid,’ voegt Folkrad eraan toe.

Ze kijken elkaar ernstig aan. Branthild keert als eerste het moeras de rug toe en loopt weg. Folkrad volgt haar, af en toe omkijkend. Niets herinnert aan wat hier net is voorgevallen.

Het moeras houdt zijn slachtoffers vast op de bodem zonder ze ooit nog prijs te geven.

Hij huivert.

De zon is inmiddels verdwenen en er steekt een koude wind op. Sombere wolken werpen een donkere schaduw over de hele omgeving. Als vanzelfsprekend lopen ze in de richting van de rivier, waar ze in de beschutting van het riet hun handen wassen en de vlekken van hun kleren proberen te spoelen.

‘Je vertelt het toch aan niemand, hè?’ zegt Branthild.

Folkrad geeft geen antwoord.

‘Folkrad?’

‘Die soldaten zullen gemist worden,’ zegt Folkrad.

‘Ja.’

‘Die mannen hadden net een bezoek aan ons dorp gebracht. Waarschijnlijk kwamen ze schatgeld innen of zo. Wanneer ze niet terugkeren naar het fort waar ze vandaan kwamen, komt er beslist een onderzoek. Ik kan dit onmogelijk voor mijn vader geheimhouden. Hij zal maatregelen moeten nemen.’

‘Wat voor maatregelen? Wat kan hij er nog aan doen?’

Die soldaten zijn dood!’

‘Daarom juist.’ Het gevoel van onbehagen dat Folkrad opeens trof, wordt steeds groter. Als de Romeinen er ook maar het minste vermoeden van hebben dat het spoor van twee van hun mannen in de buurt van de nederzetting eindigt, zullen hun strafmaatregelen vreselijk zijn.

Branthild grijpt hem stevig bij de arm en dwingt hem stil te staan.

‘Je hebt je woord gegeven dat je het aan niemand zou vertellen!’ zegt ze wanhopig.

‘Wat we net gedaan hebben kan onze hele sibbe in levensgevaar brengen. Dat begrijp je toch wel?’

Branthild zegt heel lang niets, maar haar gezicht staat ongelukkig. Uiteindelijk zucht ze diep en zegt:

‘Alleen aan je vader?’

‘Alleen aan mijn vader.’

‘Vertel je het ook niet aan Duva?’

‘Nee, natuurlijk niet.’

Het begint te regenen. Ze zetten de pas erin, maar als ze de eerste hutten zien liggen, zijn ze al doorweekt en sopt hun leren schoeisel in de modder.

Iedereen is zijn woning in gevlucht, niemand let op hen. Branthild kan onopgemerkt naar huis rennen. Ze geeft Folkrad een snelle glimlach en glipt tussen de hutten door naar haar ouderlijke woning.

Folkrad loopt met tegenzin naar huis. Het regenwater druipt uit zijn haar, maar hij haast zich niet. Opeens dringt het in volle omvang tot hem door wat een ongelooflijke stommiteit hij heeft begaan. Hij heeft de hele sibbe in gevaar gebracht om één meisje. En hoe lief dat meisje hem ook is, de gevolgen zijn niet te overzien.

Hij loopt tussen de hutten door en blijft staan op een groot plein van aangestampte aarde. Door de regensluiers kijkt hij naar het langhuis van zijn vader. Het is het middelpunt van de nederzetting en verheft zich boven de eenvoudige hutten. Een groot erf geeft toegang tot het domein van het stamhoofd. Langzaam komt Folkrad weer in beweging. Er zit niets anders op. Hij loopt het erf op, duwt de leren voorhang opzij en gaat tegelijk met een hevige rukwind naar binnen. De vlammen in de stookplaats dansen opzij; het vuur begint te roken.

‘Folkrad!’ roept zijn moeder Lioba verwijtend.

Haastig laat Folkrad de voorhang vallen. Zijn vader zit in zijn met houtsnijwerk versierde zetel bij het vuur en kijkt peinzend voor zich uit. Het schijnsel van de vlammen flakkert over zijn verweerde gezicht.

Folkrads jongste zusje Nanna ligt op haar buik op de grond met houten poppetjes te spelen. Duva, zijn oudste zuster, zit achter het weefgetouw.

‘Wat is er gebeurd? Je bloedt!’ zegt Lioba als haar zoon haar voorbijloopt.

‘Dat is niet mijn bloed,’ stelt Folkrad haar gerust.

‘Zoveel bloed van de jacht? Wat heb je dan geraakt?’

Folkrad kijkt veelbetekenend naar zijn zusjes. Zijn moeder ziet zijn blik en stuurt hen naar het stalgedeelte achter in de woning, om het vee te voeren. Nanna rent meteen naar achteren, maar Duva loopt langzaam en kijkt nieuwsgierig achterom. Zij heeft al veertien zonnewendes meegemaakt en is geen meisje

dat zich gemakkelijk laat afschepen.

Folkrad gaat op de houten bank tegenover zijn vader zitten.

Zijn moeder schuift onmiddellijk naast hem. Het duurt even voor Servofried merkt dat zijn zoon hem strak zit aan te kijken, zo diep is hij in gedachten verzonken.

‘Wat is er?’ vraagt Servofried.

Folkrad schraapt zijn keel. ‘Ik zag Branthild in het woud. Ze had het ongeluk die twee Romeinen tegen het lijf te lopen die hier vanmiddag waren.’

Servofrieds gezicht verstrakt.

‘Bij Freya!’ fluistert Lioba. ‘Is ze in orde?’

‘Ja. Ik had mijn boog bij me.’

Servofried legt zijn armen op de leuning van de zetel en leunt naar voren. Zijn ogen schieten vuur.

‘Zeg dat het niet waar is,’ zegt hij met lage stem.

Folkrad beantwoordt de blik van zijn vader met een uitdagende flikkering in zijn ogen. ‘Wat moest ik anders?’ zegt hij stug.

Even blijft het doodstil in de woning. Achter in het langhuis praat Nanna tegen de schapen. Duva is niet te horen. Folkrad verdenkt haar ervan dat ze in de schaduwen dichterbij is geslopen.

‘Hoe erg is het?’ Servofrieds stem klinkt vlak, maar er is een onmiskenbare ondertoon van dreiging in te bespeuren.

Folkrad zwijgt.

‘Geef antwoord!’ dondert zijn vader.

‘Ze zijn dood,’ zegt Folkrad. ‘Allebei. Ik kon niet anders.’

Servofried haalt diep adem. Dan barst hij los: ‘Natuurlijk kon je wel anders! Een goed stamhoofd weegt de dingen tegen elkaar af. Een goed stamhoofd zet het belang van allen niet op het spel om het belang van een enkeling!’

‘Ik ben geen stamhoofd,’ zegt Folkrad kortaf.

‘Maar je bent wel mijn zoon! En eens zul je stamhoofd zijn!’ roept zijn vader.

Folkrad doet er het zwijgen toe.

‘Is alles goed met Branthild?’ vraagt zijn moeder bezorgd.

‘Ja. Maar ze wil niet dat het bekend wordt.’